

Til reiðar at slaka fyri Javnaðarflokkkinum

Fíggjarmálaráðharrin er til reiðar at taka øll orð um ríkisveiting og skiftisgjöld úr uppskotinum um Búskapargrunn Føroya, um hetta kann fáa Javnaðarflokkkin at taka undir við uppskotinum

BÚSKAPARGRUNNUR
Rúnar Reistrup

Upprunaliga var ætlanin við einum føroyskum búskapargrunni, at gera ein sparigrís har allar oljuinntøkurnar kundu koyrast í, fyri soleiðis at halda hesar serligu, og kanska eisini serliga stóru, inntøkur burturi frá lögtingsfíggjarlógini. Hendan loysnin verður brúkt í eitt nú Norra og í Alaska, sum í løtuni vinna nógvar pengar av oljuvinnuni.

Men við sitandi landsstýri føddist hugtakið um ein annan grunn til nakrar aðrar serinntøkur, nevnliga ein skiftisgrunn har millum annað ríkisveitingin úr Danmark skuldi fella í fyrri síðan, so við og við, at gera landsbúskapin óheftan av ríkisveitingini.

Tá eitt fyríbils uppskot til lögtingslóg um tann so nevnda Búskapargrunn Føroya varð lagt fram í farnu viku, vórðu hesir báðir grunnarnir, oljugrunnurin og skiftisgrunnurin, lagdir saman í ein og sama grunn.

Semjan er umráðandi

Men nú er líkt til, at hesir siamesisku tvíburðarnir verða loystir frá hvørjum øðrum. Eftir at fíggjarmálaráðharrin legði fyríbils uppskotið um Búskapargrunn Føroya fram fyrri tingmonnum og almenninum hósdagin, hava andstøðuflokkarnir meldað klárt út, at teir ikki kunnu gódtaka uppskotið, so leingi sum búskapargrunnurin skal virka sum skiftisgrunnur. Løgmaður hevur eisini givið ymsar ábendingar um, at hann heldur ikki metir tað vera rætt at samankóka oljugrunnin og skiftisgrunnin.

Landsstýrið vil gjarna finna eina semju um búskapargrunnin, sum spennir longur enn bara millum samgonguflokkarnar, tí helst verður talan um, at uppskotið skal samtykkjast av tveimum ymskum lögtingum, áðrenn búskapar-

grunnurin verður settur á stovn. Á hendan hátt slepst undan, at eitt einsamalt landsstýrið kann byrja at oysa úr grunninum seinni, tí verður uppskotið samtykt av tveimum ymskum lögtingum, so skulu broytingar samtykkjast á sama hátt.

Javnaðarflokkurin er nær

Fíggjarmálaráðharrin hevur seinastu dagarnar lurtað gjølla eftir, hvat tingmenn og floksformenn hava sagt um fyríbils uppskotið til Búskapargrunn Føroya, og hann kann nú staðfesta, at uppskotið má broytast, um semja skal finnast fyrri útthan fyrri samgonguna.

– Afturmeldingarnar hava verið á leið, sum eg hevði væntað mær tær. Eg hevði lítil vón um, at andstøðan fór at gódtaka at búskapargrunnurin skuldi brúkast sum skiftisgrunnur, og Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin hava nú staðfest, at tað gera teir ikki. Men meðan Sam-

bandsflokkurin ikki vísir nakað tekin um samstarvs-vilja, so ljóðaði tað sum at Javnaðarflokkurin ikki stendur so langt frá okkum í hesum málinum. Eg haldi at hann lat hurðina standa opna fyrri at finna eina semju, sigur Karsten Hansen, fíggjarmálaráðharrin, nú eftir at fyríbilsuppskotið hevur fingið sín fyrsta tús íggjnum politisku vindmaskinuna.

Til reiðar at skilja grunnarnar

Í gjár víðgjörð samgongan fyríbilsuppskotið um Búskapargrunn Føroya fyrri at finna fram til eina felags stöðu. Samgonguflokkarnir eru ósamdir um, hvørt nærri ásetingar viðvíkjandi útgjaldinum úr grunninum eiga at verða samtyktar saman við uppskotinum um at seta á stovn búskapargrunnin, ella um hesin parturin kann biða til seinni. Tjóðveldisflokkurin heldur tað hava so miklan skund at fáa grunnin settan á stovn, at tað ikki er ráðiligt at

biða.

Tá samgongan er liðug at víðgera fyríbilsuppskotið, ætlar fíggjarmálaráðharrin at seta seg í samband við andstøðuflokkarnar. Og tá kann tað væl vera, at alt, sum hevur við skiftistíð og ríkisveiting at gera, verður lúkað út úr uppskotinum.

– Eg havi absolutt einki ímóti at taka skiftisgrunnin úr uppskotinum, um tað kann skapa grundarlag fyrri einari breiðari semju í tinginum. So gera vit bara ein oljugrunn og ein skiftisgrunn. Tað var tann upprunaliga ætlanin og tað er lætt at gera, sigur Karsten Hansen.

Allir flokkar samdir

Fíggjarmálaráðharrin metir ikki stovnsætlanina av einum oljugrunni at vera nakað politiskt stríðsmál, tí allir flokkar eru samdir um, at hetta er einasta rætta loysnin fyrri tær møguliga stóru komandi oljuinntøkurnar.

Skiftisgrunnurin, hinvegin, er ein partur av fullveldisætlanini hjá samgonguni,

og henni er eingin undirtøka fyrri millum andstøðupolitikarar.

Sambært fíggjarmálaráðharrinum var orsökini til at báðir grunnarnir vórðu koyrdir saman í ein, at oljuinntøkur og ríkisveiting í ávísan mun hanga saman. Landsstýrið hevur nevnliga bundið seg til at endurskoða ríkisveitingina, um olja verður funnin í føroysku undirgrundini, og soleiðis er sannlíkt, at vaksandi oljuinntøkur fara at hava minkandi ríkisveiting við sær.

Fyrstu oljupengarnir innkomnir

Ætlaði oljugrunnurin, sum er partur av fyríbilsuppskotið um Búskapargrunn Føroya, er gjörður við fyrimynd í norska »Petroleumsfondet« hagar allar oljuinntøkur hjá hetta er einasta rætta loysnin hjá norska statinum verða beindar. Ognin hjá norska grunninum forrentar seg við langtíðarfløgum úti í heimi.

Tær fyrstu føroysku olju-

inntøkurnar eru longu komnar í landskassan. 300 persónar innan oljuvinnuna eru skrásettir sum skattgjaldarar í Føroyum, og 30 fyritøkur innan oljuvinnuna eru skrásettir sum arbeiðsgevarar. Hetta talið veksur stöðugt.

Talan er tó enn um smáupphæddir, og verulig gongd kemur ikki á peningastreymin fyrr enn, og um, sjálv oljuframleiðslan á føroyskum øki fer í gongd.